

Raadsvoorstel

Datum vergadering : 1 februari 2022
Registratie nummer : GZDGWB267302/268248
Voorstelnummer : RV2022/002
Portefeuillehouder : Annet IJff
Bijlage(n) : 1 Transitievisie Warmte 1.0
Onderwerp : Transitievisie Warmte

Onderwerp

Transitievisie Warmte

Beslispunten

1. De Transitievisie Warmte 1.0 (hierna: TvW) vast te stellen met als leidende principes voor de warmtetransitie:
 1. Warmte moet betaalbaar, betrouwbaar en toegankelijk zijn voor iedereen.
 2. We stimuleren energiebesparing, bijvoorbeeld door isolatie.
 3. We zijn zorgvuldig en transparant over de overgang naar aardgasvrij.
 4. We kiezen voor duurzame én gezonde oplossingen en houden rekening met ons mooie rivierenlandschap.
 5. De keuzes voor aardgasvrije warmteopties per buurt doen we met de buurt en we streven er naar om zo veel mogelijk aan te sluiten bij logische momenten voor verandering.
 6. We staan open voor nieuwe technieken onder deskundige begeleiding.
 7. Tot 2030 focussen we op besparen, isoleren en leren.

Inleiding

De ambitie van de gemeente West Betuwe is om in 2050 energieneutraal te zijn. Energieneutraal houdt in dat we in 2050 binnen onze gemeentegrenzen net zoveel duurzame energie (zon, wind, etc.) opwekken als we verbruiken. We vragen iedereen om mee te doen, inwoners én bedrijven. Deze ambitie van West Betuwe (huidig beleid) is onderdeel van de ontwerp Omgevingsvisie 1.0 die in februari 2022 ter vaststelling voorgelegd wordt aan de raad.

In 2019 is het Klimaatakkoord afgesloten. Daarin is opgenomen wat gemeenten doen om in 2050 energieneutraal te zijn. Ten eerste is vastgelegd dat gemeenten in regionaal verband een Regionale Energiestrategie (RES) vaststellen dat zich richt op de opwek van schone elektriciteit. De raad van West Betuwe heeft de RES 1.0 Fruitdelta Rivierenland in mei 2021 vastgesteld. Ten tweede is in het Klimaatakkoord vastgelegd dat elke gemeente uiterlijk in 2021 een TvW vaststelt, waarin zij vastlegt wat haar (stapsgewijze) aanpak richting een aardgasvrije gebouwde omgeving is.

Met deze TvW starten we de duurzame transformatie van het gebruik van aardgas voor het verwarmen, wassen en koken naar een alternatieve duurzame vorm voor de gebouwde omgeving. Tot 2050 willen we stapsgewijs en samen met bewoners en eigenaren deze gebouwde omgeving aardgasvrij maken.

In de TvW 1.0 West Betuwe stelt de raad zijn leidende principes voor de warmtetransitie vast en zijn de pilots Enspijk (aquathermie) en Fruitmasters (restwarmte) benoemd als cases om van te leren:

- Enspijk: Daar zijn we op dit moment met de inwoners van Enspijk in gesprek om te kijken of we daar het verwarmen van de gebouwen met aardgas kunnen vervangen met warmte uit de Linge. Dit alternatief is voortgekomen uit een door de Provincie Gelderland betaalde quick scan. Daaruit bleek dat er enorm veel potentie in de Linge zit, maar dat met name de betaalbaarheid nog nader onderzoek vraagt. Overigens is het dus niet een gegeven dat Enspijk gaat kiezen voor deze optie. We willen deze pilot juist gebruiken om het gesprek met de inwoners van Enspijk aan te gaan over een alternatief voor aardgas. Enspijk is gekozen omdat het aan de Linge ligt, maar met name ook omdat Enspijk al heel lang in hun Dorpsplan heeft staan dat ze in 2030 energieneutraal willen zijn.
- Fruitmasters: Dit initiatief is vanuit het bedrijf zelf ontstaan. Fruitmasters gebruikt zeer veel aardgas voor het verwarmen van het water waarmee zij hun fruitkragen wassen. Daarnaast hebben ze zeer veel restwarmte die vrijkomt bij het jaar rond koelen van fruit. Deze warmte verdwijnt nu in de atmosfeer. Er wordt nu door Fruitmasters onderzocht of het mogelijk is die restwarmte te gebruiken als alternatief voor aardgas. Er is echter zoveel restwarmte beschikbaar, dat er ook wordt gekeken of ze die kunnen leveren aan een buurbedrijf en wellicht zelfs nog een deel aan het gemeentehuis en/of een deel van de Stationswijk. Dit onderzoek zit nog in de beginfase, maar Fruitmasters heeft voor het project wel alvast subsidie aangevraagd, waarbij er rekening wordt gehouden met leveren aan het buurbedrijf, de gemeente en/of de Stationswijk.

Samenvatting

n.v.t.

Besluitgeschiedenis

In het kader van West Betuwe Energieneutraal 2050 heeft de raad eerder de volgende besluiten genomen:

- Beleidskader Zon (september 2020)
- RES 1.0 Fruitdelta Regio Rivierenland (mei 2021)

Beoogd effect

Met deze Transitievisie Warmte (TvW) 1.0 zetten we een eerste stap richting een aardgasvrij West Betuwe in 2050.

Argumenten

1.1 Met de TvW wordt de eerste stap gezet naar het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving in de gemeente West Betuwe.

De gemeente heeft een belangrijke taak bij het realiseren van het (inter)nationale en lokale beleid om in 2050 energieneutraal te zijn. Op het terrein van het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving vervult de gemeente die taak vanuit verschillende rollen. Als stimulator van energiebesparing, als regisseur bij het op termijn van het gas af koppelen van wijken en als goed voorbeeld bij de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Daarnaast zal het Rijk in de Wet Collectieve

Warmtevoorziening (de Warmtewet) een wettelijke taak aan de gemeente toe bedelen bij het bepalen van het type warmtebedrijf (publiek, privaat of anderszins) in de gemeente. Hierover zijn het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen nog in gesprek met het Rijk. In de TvW worden een aantal rollen ingevuld.

1.2 De gehanteerde leidende principes doen recht aan belangen van inwoners, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties met oog voor de lokale situatie.

Het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving heeft enorme gevolgen voor de energievoorziening van huishoudens en bedrijven. Maatschappelijk leven er veel vragen over die gevolgen. Bijvoorbeeld als het gaat om betaalbaarheid of leveringszekerheid. Ook zal de energietransitie van invloed zijn op de inrichting en aanblik van de ruimtelijke omgeving (privaat en publiek). Ten slotte is het belangrijk dat de gemeente de maatschappelijke kosten van ingrepen in de onder- en bovengrondse infrastructuur beperkt door op logische momenten (bijv. vervanging of vernieuwing van wegen) aanvullende maatregelen te doen. We werken daarbij integraal samen en betrekken hierbij ons hele netwerk (intern en extern).

1.3 In de TvW focust de gemeente tot 2030 op besparen, isoleren en leren.

Een belangrijk onderdeel van de energietransitie is het verminderen van energieverbruik. Wat niet nodig is, hoeft ook niet opgewekt te worden. Om die reden blijft de gemeente actief op het verminderen van energieverbruik door te besparen (bijv. energiezuinigere apparaten) en isoleren. Door deel te nemen aan pilotprojecten leren we wat de impact is van alternatieve energie op bijv. de ruimtelijke omgeving, de betaalbaarheid voor inwoners en (grootschalige) toepasbaarheid.

1.4 De in de TvW opgenomen pilots Enspijk en Fruitmasters geven leerervaringen voor toekomstige projecten.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat voor wijken die vóór 2030 aardgasvrij zijn in de TvW in ieder geval is opgenomen:

- hoeveel woningen en andere gebouwen tot en met 2030 worden geïsoleerd en/of aardgasvrij worden gemaakt;
- welke alternatieve warmtevoorzieningen kansrijk zijn;
- welk warmtealternatief de laagste kosten heeft.
- Voor wijken waarvan de transitie vóór 2030 is gepland, worden de potentiële alternatieve energie infrastructuren bekend en wordt inzicht geboden in de maatschappelijke kosten en baten en de integrale kosten voor eindverbruikers hiervan.

In West Betuwe is op dit moment nog geen sprake van het aardgasvrij maken van een wijk vóór 2030. Wél zijn er twee pilotprojecten opgenomen in de TvW om van te leren.

1.5 Met dit voorstel wordt voldaan aan de wettelijke verplichting om uiterlijk in 2021 een TvW vast te stellen.

In het Klimaatakkoord staat aangegeven dat elke gemeente in Nederland voor het eind van 2021 een Transitievisie Warmte moet hebben vastgesteld. Met deze TvW 1.0 voldoen we hier aan.

Kanttekeningen

1.1 De TvW beperkt zich tot het bepalen van de leidende principes en pilots.

Deze TvW heeft nog geen direct gevolg voor individuele keuzes waarvoor inwoners, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties staan. Ook is nog niet duidelijk welke wijken wanneer aan de beurt zijn om van het aardgas af te gaan. Aan inwoners, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties wordt geadviseerd om bij vervanging de op dit moment voor hen best passende duurzame oplossing te kiezen. Met de leidende principes wordt door de gemeente richting gegeven aan die keuzes. Het energieloket De Knop blijft beschikbaar voor advies.

Met uitzondering van de twee pilots is er voor de rest van de gemeente in deze TvW nog geen keuze gemaakt voor het alternatief van aardgas. Dit heeft te maken met de aard van onze dorpen en wijken met veel oudere en vrijstaande woningen. Er is nog geen voor de hand liggend alternatief voor collectieve voorzieningen in onze gemeente. Onderdeel van de warmtetransitie visie is het verkennen van technische innovaties en kennis nemen van ervaringen elders in het land die bruikbaar zijn in onze context. Om die reden leggen we onze focus tot aan 2030 vooral op energiebesparing door isoleren en gedragsverandering.

1.2 De TvW heeft geen financiële paragraaf.

De verwachting is dat de totale kosten van de warmtetransitie groot zullen zijn. Welk deel van die kosten voor rekening komt van inwoners, bedrijven, (maatschappelijke) organisaties of overheden is niet bekend. Op nationaal niveau wordt hierover momenteel onderhandeld bij de vorming van een nieuw kabinet. Met het vaststellen van deze TvW zetten we de eerste stap in het inzichtelijk krijgen van de kosten. Dit inzicht zal als input gelden voor de keuzes die op nationaal en lokaal niveau gemaakt moeten worden over de kostenverdeling. Het lokale leidende principe daarbij is: betaalbaar, betrouwbaar en toegankelijk.

Financiën

Dit voorstel heeft (nog) geen financiële gevolgen voor de korte termijn. In 2022 werken we aan de twee vermelde 2 pilots waarvoor de huidige budgetten en formatie toereikend zijn. In diverse circulaire's heeft het Rijk de afgelopen periode geld beschikbaar gesteld. Deze zijn in de begroting verwerkt.

Afhankelijk van de ambities van het nieuwe kabinet, de nieuwe raad (2022) én de opdracht van het Rijk om zo snel als mogelijk aardgasvrij te worden, kan er een aanvullende financieringsbehoefte ontstaan voor het versterken van de uitvoeringskracht van de gemeentelijke organisatie of gewenste/noodzakelijke investeringen. Ter illustratie: voor elk van de 66 CBS-buurtten van de gemeente zal op termijn een Buurtwarmteplan opgesteld moeten worden. Dit zijn intensieve en kostbare trajecten.

Communicatie

Zodra de TvW door de gemeenteraad is vastgesteld, zullen we hierover in de gebruikelijke kanalen communiceren. Dat zal dan ook het startschot zijn om de inwoners en de bedrijven uit te nodigen om met ideeën te komen over het aardgasvrij maken van hun stad/dorp/wijk/buurt/straat naar 2050 toe. In het hoofdstuk Participatie en Samenwerken staat benoemd hoe we dat willen gaan doen.

11 oktober 2021

Kenmerk GZDGWB267302/268248

Pagina 5 van 6

Uitvoering/Planning

Uiterlijk 31 december 2026 (elke 5 jaar) moet de Transitievisie Warmte worden herzien.

Evaluatie

n.v.t.

Risicoparagraaf

n.v.t.

Burgemeester en wethouders van de gemeente West Betuwe

de locosecretaris,

Philip Bosman

de burgemeester,

Servaas Stoop

Raadsbesluit

De raad van de gemeente West Betuwe;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 26 oktober 2022,

besluit:

De Transitievisie Warmte 1.0 (hierna: TvW) vast te stellen met als leidende principes voor de warmtetransitie:

1. Warmte moet betaalbaar, betrouwbaar en toegankelijk zijn voor iedereen.
2. We stimuleren energiebesparing, bijvoorbeeld door isolatie.
3. We zijn zorgvuldig en transparant over de overgang naar aardgasvrij.
4. We kiezen voor duurzame én gezonde oplossingen en houden rekening met ons mooie rivierenlandschap.
5. De keuzes voor aardgasvrije warmteopties per buurt doen we met de buurt en we streven er naar om zo veel mogelijk aan te sluiten bij logische momenten voor verandering.
6. We staan open voor nieuwe technieken onder deskundige begeleiding.
7. Tot 2030 focussen we op besparen, isoleren en leren.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 1 februari 2022, nummer 2022/002,

de griffier,
Hans van der Graaff

de voorzitter,
Servaas Stoop